

Förstudie gällande Solpark utanför Mellerud

Konsult

Trapezia AB
Sveavägen 108
113 50 Stockholm
Tel: +46 8 87 27 39
trapezia.se

Version: 1

Projektnr: 2008

DokID: PM Solkompaniet Mellerud

Versionskontroll

Datum	Version	Status/Åtgärder
13 april 2024	1	Upprättade

Beställare

Solkompaniet
Kontaktperson: Camilla Kylin
Telefon: +46 (0)768 97 70 45
E-post: camilla.kylin@solkompaniet.se

Konsultbolag

Trapezia AB
Sveavägen 108
113 50 Stockholm

Kontaktinformation

info@trapezia.se
Tfn: 08-87 27 39
Kontaktperson Peter Andersson
Rapport: Peter Andersson
Granskad av: Jonas Östgren

1 Bakgrund

Trapezia AB har på uppdrag av Solkompaniet AB genomfört en förenklad förstudie gällande en solpark på åkermark på ovan nämnda fastigheter. Uppdraget har genomförts som en förstudie utifrån vad som anges i standard för naturvärdesinventering SS 199000:2023.

Inför förstudien har Solkompaniet AB levererat GIS-material och foton över planerat verksamhetsområde.

Förstudien bygger på kartstudier och genomgång av databaser (webbsidor) där kända naturvärden, artförekomster och skyddade områden finns presenterade. Dessa sidor omfattar:

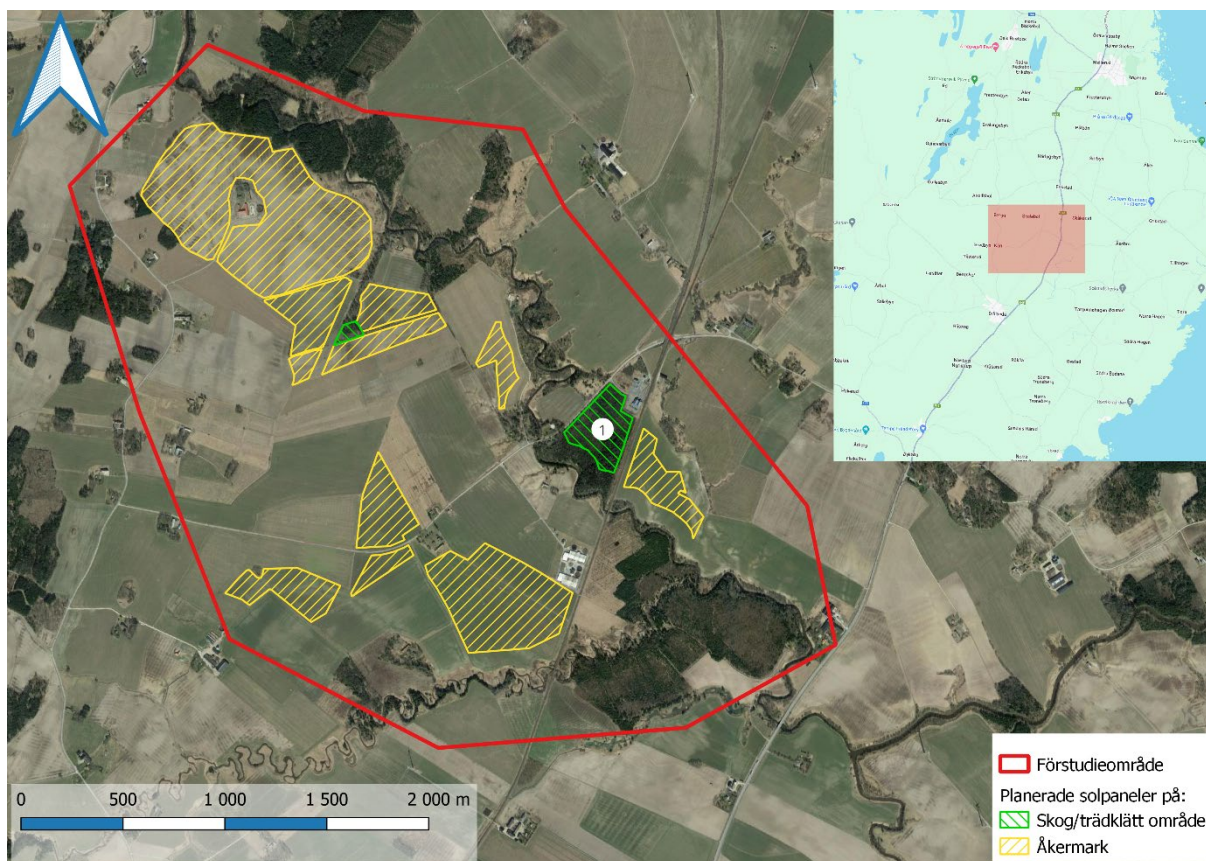
- Skogsstyrelsens Skogens pärlor: <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>
- Länsstyrelsen i Västra Götalands WebbGIS för Grön infrastruktur: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=7ec425abc6af4398b86cdd9d0df40153>
- Naturvårdsverkets Skyddad natur: <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>
- Forsök: <https://app.raa.se/open/forsok/>
- Artdatabankens Artportalen: <https://artportalen.se/>
- VISS, Vatteninformationssystem Sverige: <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA72662547>

Trapezia AB har inte genomfört fältbesök i området.

2 Områdesbeskrivning

Utredningsområdet ligger cirka 14 kilometer sydväst om Mellerud, cirka 2 kilometer väster om Erikstads kyrka (<https://maps.app.goo.gl/UVB7UioNjQFFjtqv9>). Genom området rinner krokån (se Figur 1).

Majoriteten av området och de delar av området där solpaneler planeras består av modern, brukad åkermark (se Figur 1).

Figur 1: Karta över planerad placering av solpaneler och nuvarande markanvändning.

Det finns två mindre områden inom planområdet som består av skog. Ett av dessa områden ("Kusserudsskogen", markerat med 1 i Figur 1) har enligt historiska kartor varit mer eller mindre helt skogsbeklätt sedan 1961 (Figur 2). Den norra delen avverkades troligtvis ca 2008–2009. Den södra delen av skogen ned mot Krokån omfattas av strandskydd.

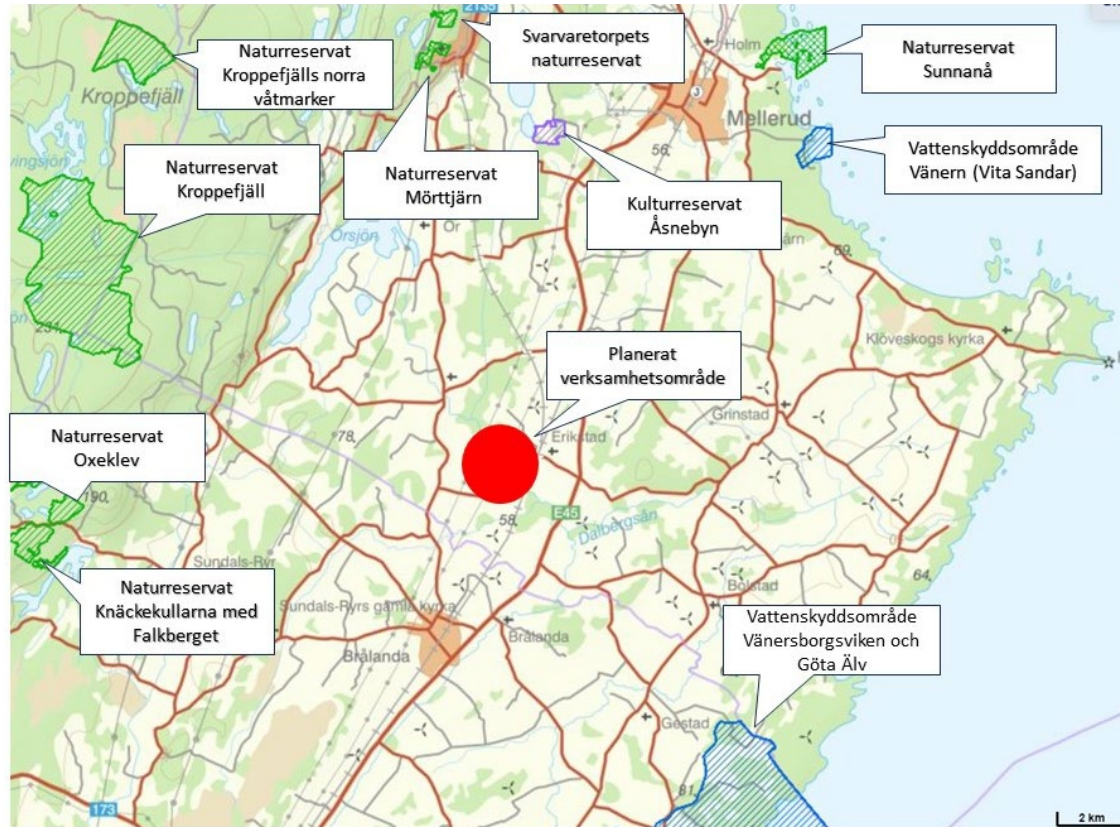

Figur 2: Krontäckning i "Kusserudsskogen" årtalen 2022, 2009 och 1961. Källa Skogen pärlor, <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>

3 Områdesskydd

3.1 Naturreservat

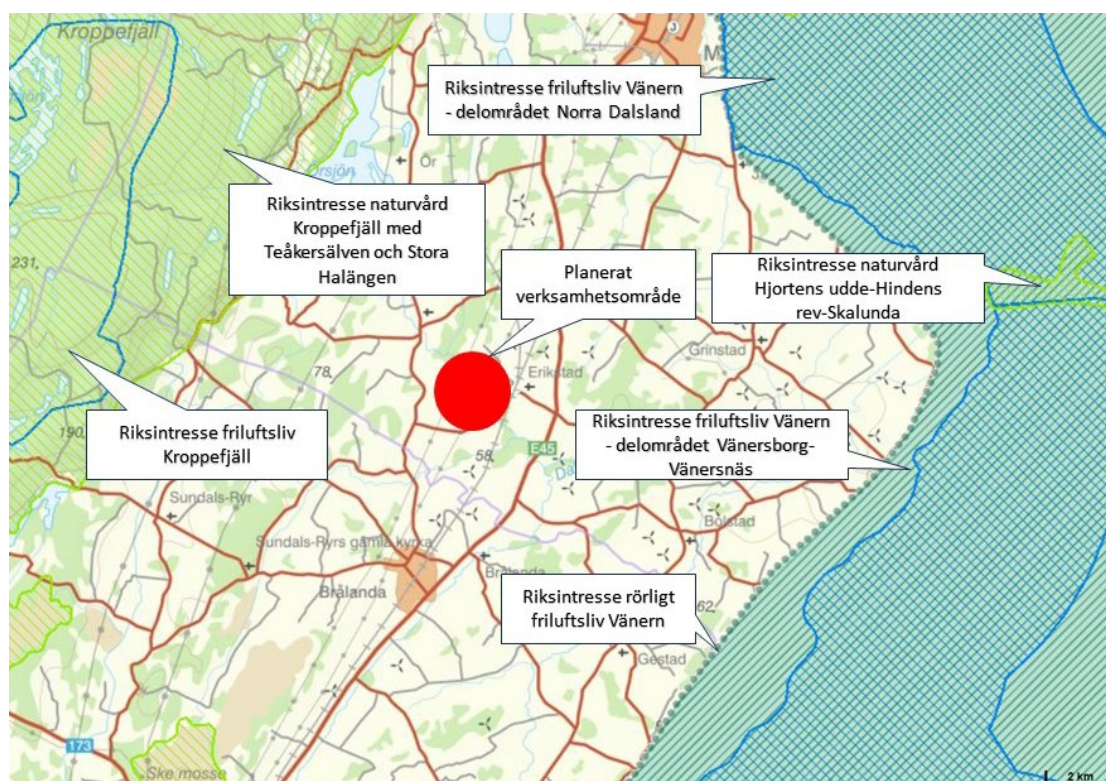
Inga riksintressen finns inom utredningsområdet (Figur 3).

Figur 3: Naturreservat i närområdet. Källa: Naturvårdsverkets Skyddad natur:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

3.2 Riksintressen

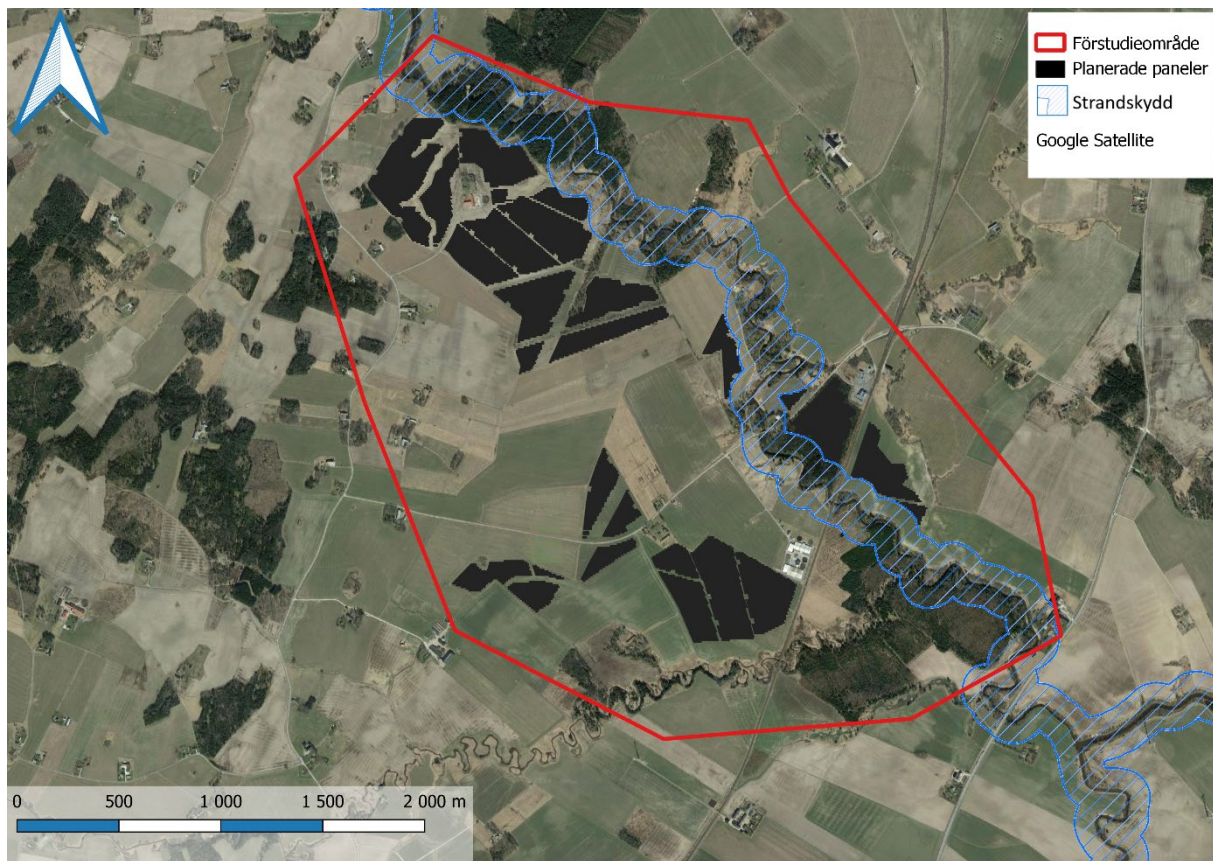
Inga riksintressen finns inom utredningsområdet (Figur 4).

Figur 4:Riksintressen i närområdet. Källa: Naturvårdsverkets Skyddad natur:
<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

3.3 Strandskydd

Genom utredningsområdet rinner Krokån. Båda sidorna om ån är strandskyddade (Figur 5). Enligt planskissen för området planeras ingen verksamhet inom strandskyddat område. Strandskyddade områden antas därför lämnas helt orörda inom planerad verksamhet.

Figur 5: Strandskydd inom förstudieområdet. Källa: Google satellite, WMS-lager strandskydd Länsstyrelsen i Västra Götaland

4 Fornminnen

Det finns inte några fornlämningar rapporterade i Fornsök (Riksantikvarieämbetes databas där fornlämningar och övriga kulturvärden finns registrerade) inom de områden där solpaneler planeras (Figur 6).

Figur 6: Fornminnen och övriga kulturhistoriska lämningar i anslutning till förstudieområdet. Källa: Google Satellite, <https://app.raa.se/open/fornsok/>

4.1 Artportalen

Artportalen är ett internetbaserat rapportsystem för observationer och information kring svensk flora och fauna. Det utvecklades och förvaltas av SLU Artdatabanken vid Sveriges lantbruksuniversitet (SLU) och finansieras till stor del av Naturvårdsverket. Artportalen är ett öppet system som används av myndigheter, forskare, naturvårdare och privatpersoner. Det är en viktig resurs för naturvård och en unik källa till kunskap om svensk biologisk mångfald. Genom Artportalen kan man rapportera och söka bland miljontals fynduppgifter om arter i Sverige.

Sökområde: Se Figur 7

Sökparametrar: 2000–2024, Rödlistade arter, Fågeldirektivets bilaga 1, Nationellt fridlysta arter.

Sökdatum: 2024-04-04

Figur 7: Arter registrerade i Artportalen. Sökparametrar se ovan. Källa www.artportalen.se

Tabell 1: Arter registrerade i artportalen. Sökparametrar: 2000–2024, Alla rödlistade, fågeldirektivets bilaga 1, nationellt fridlysta, Skogsstyrelsens signalarter. Källa www.artportalen.se

Fåglar	Rödlistad	Fågel. Dir. bil. 1	Prioriterad art i skogsvårds-lagen	Senaste obs. datum	Notering
Blå kärrhök	NT	Ja	Ja	2008-09-02	Födösökande
Kungsfiskare	VU	Ja	-	2023-08-13	Födösökande
Stare	VU	-	-	2009-10-07	Rastande
Trana	LC	Ja	Ja	2022-05-05	Förbiflygande
Tornfalk	LC	-	-	2019-01-18	Stationär

5 Skyddsvärda träd

Inga skyddsvärda träd finns registrerade i området (Länsstyrelsen i Västra Götalands WebbGIS för Grön infrastruktur: <https://ext-geoportal.lansstyrelsen.se/standard/?appid=7ec425abc6af4398b86cdd9d0df40153>).

6 Generellt biotopsskydd

Biotopsskyddsområde enligt miljöbalken 7 kap. 11 § är en skyddsform som används för små mark- och vattenområden, så kallade biotoper. Det handlar om områden som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter. Biotoperna är också viktiga för vanligare arter, samt för omväxling i landskapet. Inom ett biotopsskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön. Om det finns risk för att naturmiljön skadas ska dispens från biotopsskyddsbestämmelserna sökas hos länsstyrelsen.

Inom undersökningsområdet kan det handla om förekomst av exempelvis alléer, åkerholmar, odlingsrösen, stenmurar och småvatten (öppna diken, dammar etc.)

Allé: I definition av allé i förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken anges bl.a.:

Lövträd planterade i en enkel eller dubbel rad som består av minst fem träd längs en väg eller det som tidigare utgjort en väg eller i ett i övrigt öppet landskap. Träden ska till övervägande del utgöras av vuxna träd, vilket innebär att mer än hälften av träden ska vara vuxna. Med vuxna träd avses träd som mäter minst 20 cm i diameter i brösthöjd eller har uppnått en ålder av 30 år (det som först uppnås).

Åkerholmar: Ska omges av åkermark eller kultiverad betesmark och högst ett halvt hektar stora.

Odlingsröse i jordbruksmark: Stenrösen/odlingsrösen i odlingslandskapet är biotopsskyddade. Inom ett biotopsskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön.

Stenmur i jordbruksmark: Stenmurar i odlingslandskapet är biotopsskyddade. Inom ett biotopsskyddsområde får man inte bedriva en verksamhet eller vidta en åtgärd som kan skada naturmiljön.

Småvatten och våtmark i jordbruksmark: Ett småvatten eller en våtmark med en areal av högst ett hektar i jordbruksmark som ständigt eller under en stor del av året håller ytvatten eller en fuktig markyta såsom kärr, gölar, våtar, översilningsmarker, kallkällor, mangelgravar, öppna diken, dammar och högst två meter breda naturliga bäckfåror.

6.1 Bedömning av biotopsskydd utifrån flygfoto

Utifrån studier av flygfoto över området förefaller det inte förekomma några alléer inom undersökningsområdet.

Utifrån studie av flygfoto tillsammans med planskiss förefaller åkerholmar ha undvikits i planutformningen.

Enligt uppgift från beställaren Solkompaniet är undersökningsområdet stenfattigt och det är därför inte sannolikt att det finns några större förekomster av stenrösen eller stenmurar. Om stenmurar eller stenrösen påträffas inom området bör ett skyddsavstånd lämnas till dessa för att förhindra att de beskuggas. Miljöer kring murar och rösen är ofta torr, varm och ljus vilket ger fördelaktiga livsmiljöer för värmegynnade arter. De funkas även som övervintringsmiljöer för många djurarter.

Öppna diken är vanligt förekommande inom jordbruksmark.

7 Inventeringsbehov

7.1 Naturvärdesinventering (NVI)

Majoriteten av undersökningsområdet består av modern brukad åker som enligt inventeringsstandard SS 199000:2023 benämns som antropogena miljöer (se Figur 1). Antropogena miljöer är miljöer där människan helt förändrat de naturgivna förutsättningarna.

Modern brukad åker är mark som i betydande omfattning har jordbearbetats i syfte att odla grödor.

De flesta antropogena miljöer har negativ betydelse för biologisk mångfald. Det finns ett antal undantag uppräknade i SS 199000:2023, men modern brukad åker är inte ett sådant undantag.

Bedömningen görs att de områden inom planområdet som i dagsläget består av modern brukad åker inte kommer att klassas som naturvärde med särskild betydelse för biologisk mångfald vid en naturvärdesinventering.

Solpaneler planeras inom två mindre områden som i dagsläget består av skog/trädklädd mark. Norra delen av det största av dessa områden "Kusserudsskogen" avverkades cirka 2004. Det är inte sannolikt att några högre biologiska värden har hunnit utvecklas här sedan avverkningen. Den södra delen av skogsområdet är strandskyddad och har lämnats orörd i planutformningen. Detta lämnar en sträcka på 150–200 meter där det skulle vara möjligt att finnas något högre naturvärden. Av foton från området förefaller det som att trädskiktet här består av medelålders gran och björk. Medelålders gran med inslag av björk leder sällan till några högre naturvärden med särskild betydelse för biologisk mångfald.

Figur 8: Foton över Kusserudsskogen. Källa: Solkompaniet AB

Då naturvärden inom utredningsområdet sannolikt är låga görs bedömningen att det inte är befogat att genomföra någon naturvärdesinventering. Bedömningen bygger på att de strandskyddade områdena utmed Krokån och dess biflöden lämnas orörda och att ingen verksamhet bedrivs i direkt anslutning till brynzonerna utmed ån.

7.2 Fågelinventering

Samtliga vilda fågelarter är skyddade enligt 4 § Artskyddsförordningen. Skyddet omfattar förbud mot att avsiktligt fånga, döda eller störa vilda fåglar, samla eller förstöra ägg och skada eller förstöra fåglarnas livsmiljöer.

Inom det planerade verksamhetsområdet finns inga registrerade häckningsförekomster för fåglar som är rödlistade eller inkluderade i bilaga 1 av fågeldirektivet enligt informationen i Artportalen. Arterna blå kärrhök (NT), kungsfiskare (VU), stare (VU) och trana (LC) finns registrerade som födosökande, rastande eller förbiflygande.

Blå kärrhök häckar på marken i lågvuxen, tät vegetation, främst på myrar, stora hyggen, kärr eller på hedar, tidigare även i vassjöar och på mossar i södra Sverige. Solpaneler på åkermark i området bedöms inte påverka blå kärrhök på populationsnivå.

Kungsfiskare är beroende av åar och bäckar, ofta med lummig strandvegetation, med tillgång till lodräta strandbrinkar där den gräver ut sina bohål. Solpaneler på åkermark i området bedöms inte påverka kungsfiskare på populationsnivå.

Staren är under häckningstiden beroende av gräsmarker med kort vegetation inom rimligt avstånd (<1 km) från boet för sitt födosök. Igenplantering eller igenväxning av betesmarker är starkt negativt och innebär att födosöksmiljöer försvinner. Högre vegetation på betesmarker på grund av försämrade hävd eller gödsling är negativt av samma orsaker. Solpaneler på åkermark i området bedöms inte påverka stare på populationsnivå.

Trana har endast observerats som förbiflygande. Solpaneler på åkermark i området bedöms inte påverka stare på populationsnivå.

Kombinationen få registreringar av fåglar i artportalen med att verksamheten planeras på åkermark där markanvändningen inte avsevärt förändras leder till bedömningen att det inte anses befogat att genomföra fördjupad artinventering av fåglar. Bedömningen bygger på att de strandskyddade områdena utmed Krokån och dess biflöden lämnas orörda och att ingen verksamhet bedrivs i direkt anslutning till brynzonerna utmed ån.

7.3 Fladdermusinventering

Alla fladdermöss i Sverige är skyddade enligt artskyddsförordningen men även skyddade på andra sätt bl.a. genom EU:s art- och habitatdirektiv och europeiska fladdermusöverenskommelsen EUROBATS (Bernkonventionen).

Planerad placering av solpaneler är till största del på åkermark. Stora, helt öppna sammanhängande modernt brukade åkrar är en oattraktiv miljö för fladdermöss.

Inga fladdermusarter finns registrerade i Artportalen på fastigheterna eller i dess närhet (2024-04-13). Det är dock sannolikt att det kan förekomma fladdermöss utmed Krokån, i brynzonerna på båda sidor av ån.

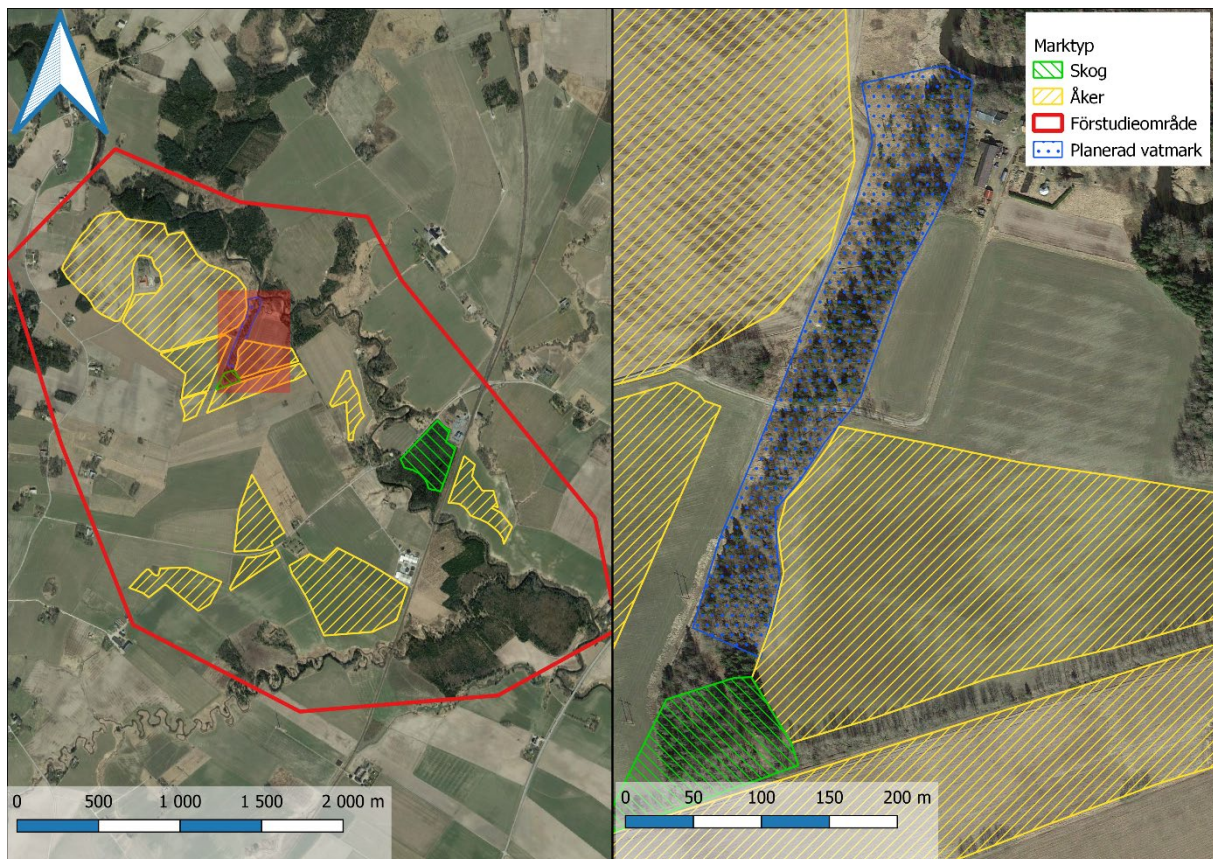
Då nuvarande markanvändning i undersökningsområdet till största del består av konventionellt åkerbruk antas att artdiversiteten i marklagret blir högre om en solpark anläggs. Antagandet görs utifrån:

- växtligheten kommer att hållas på nivå som mer motsvarar extensivt bete,
- mindre mängd till inga bekämpningsmedel kommer användas jämfört med nuläget.

Ökad diversitet och minskad användning av bekämpningsmedel leder oftast till ökad insektsproduktion vilket är gynnsamt för fladdermöss. Utifrån detta görs bedömningen att bevarandestatusen för fladdermöss inte påverkas på ett negativt sätt om en solpark anläggs på åkermark i undersökningsområdet.

Utifrån detta görs bedömningen att det inte finns något behov att genomföra en fördjupad inventering av fladdermöss. Bedömningen bygger på att de strandskyddade områdena utmed Krokån och dess biflöden lämnas orörda och att ingen verksamhet bedrivs i direkt anslutning till brynzonerna utmed ån.

Figur 9: Planerad våtmark på fastigheten Mellerud Åstorp 1:1. Källa Naturvårdsgruppen.

Figur 10: Översiktskarta för planerad våtmark. Den högra kartan är en förstoring av den röda rektangeln i den vänstra kartan.

9 Förutsättningar att genomföra projektet med hänsyn till biologisk mångfald

Nuvarande markanvändning inom planerat verksamhetsområde består av modernt brukad åkermark. Om solpark anläggs på åkrarna antas markerna få en markanvändning som motsvarar extensivt bete/obesprutad vall. Minskad mängd bekämpningsmedel och konstgödsel är gynnsamt för biologisk mångfald genom att det minskar näringsläckage och ökar insektsförekomst. Krokån har i dagsläget måttlig ekologisk status och uppnår ej god kemisk status (VISS, vatteninformationssystem Sverige, <https://viss.lansstyrelsen.se/Waters.aspx?waterMSCD=WA72662547>). Bedömningen görs att det finns förutsättning för att Krokåns ekologiska och kemiska status förbättras av den planerade verksamheten.

Den sammanfattande bedömningen utifrån förstudien är att projektet sannolikt kan genomföras utan någon omfattande negativ påverkan för biologisk mångfald. Bedömningen bygger på att de strandskyddade områdena utmed Krokån och dess biflöden lämnas orörda och att ingen verksamhet bedrivs i direkt anslutning till brynzonerna utmed ån.